

Міністерство освіти і науки України

НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти
Кафедра соціальної роботи, психології та соціальної діяльності
імені Т.Г.Сосновської

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. декана факультету

 (Оксана ПАЛІЛЮЛЬКО)

«28» серпня 2024р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЙНА ДОПОМОГА
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ТА ЧЛЕНАМ ЇХ СІМЕЙ**

освітній ступінь	магістр
освітньо-професійна програма	Реабілітаційна психологія
шифр і назва галузі знань	05 Соціальні та поведінкові науки
шифр і назва спеціальності	053 Психологія
назва спеціалізації	
мова викладання	українська

м. Кам'янець-Подільський

2024 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Навчально-реабілітаційним закладом вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»

Кафедра соціальної роботи, психології та соціальної діяльності імені Т. Сосновської

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Попелюшко Р.П., доктор психологічних наук, доцент

Робоча програма обговорена та схвалена на засіданні кафедри соціальної роботи, психології та соціальної діяльності імені Т. Сосновської

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року

В.о. завідувача кафедри (Столяренко О.Б.)

«28»серпня 2024 року

1. Мета навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни:

Навчальний курс «Психологічна реабілітаційна допомога військовослужбовцям та членам їх сімей» є нормативною дисципліною для підготовки фахівців другого (магістерського рівня вищої освіти) за освітньо-професійною програмою Реабілітаційна психологія спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Навчальний курс має важливе значення у фундаментальній підготовці психологів, оскільки є складовою частиною навчального плану їх професійної підготовки, передбачає опанування студентами досягнень в галузі антистресових психотехнологій. Компетенції, набуті під час вивчення курсу, дозволять майбутнім психологам на високому рівні здійснювати психодіагностичну, консультативну, корекційно-відновлювальну та профілактичну роботу щодо подолання негативних психічних станів і посттравматичних стресових розладів у військовослужбовців та виробити вміння надавати психологічну допомогу військовослужбовцям в умовах бойових дій.

Мета викладання навчальної дисципліни: оволодіння майбутніми фахівцями психологічними знаннями щодо закономірностей і специфічних проявів функціонування людини в умовах бойових дій та щодо закономірностей і специфічних проявів функціонування людини після її “виходу” з умов екстремальності. Стосовно практичного аспекту - це оволодіння майбутніми фахівцями психологічними вміннями щодо організації професійної психологічної діяльності, яка спрямована на підвищення стійкості до стресу в умовах бойових дій; організація психологічного супроводу життя і діяльності військовослужбовців.

Головними завданнями вивчення даної дисципліни є:

- оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками, які дозволять їм у майбутньому вирішувати на практиці завдання організації життєдіяльності людини в умовах екстремальних обставин;
- набуття теоретичних знань щодо феноменології кризових станів, оволодіння прийомами та методами психологічного діагностування цих станів;
- формування практичних умінь та навичок використання психологічних знань для успішної майбутньої професійної діяльності;
- розвиток потреби у науково-дослідній діяльності в галузі психологічної науки.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен знати:

- особливості вітчизняного та зарубіжного підходів до наукового розуміння психологічних принципів і закономірностей функціонування людини в умовах бойових дій та щодо закономірностей і специфічних проявів функціонування людини після її “виходу” з умов екстремальності;

- основні теоретичні поняття у сфері стресу та стресових реакцій, кризових ситуацій, травм та травматичних подій та механізми особистісної активності і психологічні закономірності психічної діяльності людини в умовах екстремальних ситуацій;
- основні психологічні особливості міжособистісних взаємин у малих групах та специфічні прояви групової активності в умовах бойових дій;
- задачі психологічної служби в умовах бойових дій.

За підсумками вивчення дисципліни студент уміти:

- здійснювати порівняльний аналіз психологічних концепцій, теорій, дослідницьких підходів до наукового розуміння психологічних принципів і закономірностей функціонування людини в умовах бойових дій та щодо закономірностей і специфічних проявів функціонування людини після її “виходу” з умов екстремальності;
- застосовувати здобуті знання, вміння та навички з метою аналізу психологічних проблем військовослужбовців та членів їх сімей;
- використовувати основні методичні засоби дослідження практичних психологічних проблем військовослужбовців та членів їх сімей в індивідуальній практиці;
- визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання;
- здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення завдань психологічного консультування військовослужбовців та членів їх сімей також і з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
- здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.
- самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології у консультативній взаємодії з військовослужбовцями та членами їх сімей;
- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до правових аспектів та особливостей співрозмовника;
- володіти прийомами та методиками управління мотивацією військовослужбовця, методиками регуляції психічних станів, методиками психокорекції та психотерапії негативних наслідків психотравмуючих впливів екстремальних ситуацій.

1.2. Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності психолога або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК 07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК 04. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та реабілітаційну з використанням науково верифікованих методів та технік).</p> <p>СК 11. Здатність надавати соціально-психологічну реабілітаційну допомогу постраждалим від сексуального насильства, гендерної дискримінації та від надзвичайних ситуацій.</p> <p>СК 12. Здатність розробляти та застосовувати реабілітаційні програми збереження психологічного здоров'я людини та активізації психосоматичних ресурсів особистості для її ефективного функціонування в кризових ситуаціях.</p> <p>СК 13. Здатність використовувати психологічний інструментарій для консультативної, психотерапевтичної та реабілітаційної допомоги представникам соціально-вразливих категорій населення, учасникам бойових дій та членам їх сімей.</p>

1.3. Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	<p>ПР 04. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПР 05. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування, психокорекція, реабілітація), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>ПР 06. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.</p> <p>ПР 13. Диференціювати типи надзвичайних ситуацій, сексуального насильства, гендерної дискримінації і форми поведінки людей в цих ситуаціях, прогнозувати можливі наслідки впливу певних екстремальних чинників на психічний стан постраждалих осіб.</p> <p>ПР 14. Визначати напрями психологічного реабілітаційного супроводу осіб у складних життєвих обставинах, розробляти та впроваджувати програми реабілітації та реадптації учасників бойових дій та їх сімей.</p> <p>ПР 15. Вміти застосовувати інноваційні психологічні консультативні, психологічні та реабілітаційні технології при роботі з соціально-вразливими категоріями населення.</p> <p>ПР 16. Проводити кваліфіковану психологічну реабілітацію особистості для активізації ресурсів її життєстійкості.</p>
--------------------------------------	--

2. Опис навчальної дисципліни

1. Найменування показників:

1.1. Кількість кредитів – 4

1.2. Загальна кількість годин – 120

1.3. Кількість модулів – 2

1.4. Кількість змістових модулів – 2

1.5. Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва) 1. Скласти глосарій понять і термінів з курсу. 2. Підібрати методики для проведення досліджень. 3. Підготувати доповідь, реферат (10-15 друкованих сторінок).

2. Характеристика навчальної дисципліни:

2.1. Форма навчання – очна (денна), заочна;

2.2. Статус навчальної дисципліни (нормативна/навчальна дисципліна самостійного вибору) – дисципліна професійної підготовки;

2.3. Передумови для вивчення дисципліни (перелік навчальних дисциплін, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання): Методологія та організація наукових психологічних досліджень, Іноземна мова за професійним спрямуванням, Міжнародні грантові програми по реабілітації постраждалих, Групова психотерапія по роботі з втратою, Реабілітаційна психологія, Сучасні напрями консультативної роботи у реабілітаційній психології

2.4. Рік підготовки – I - й;

2.5. Семестр – II - й;

2.5.1. II семестр: лекції – 30 год.; практичні – 30 год.; семінарські – 0 год.; лабораторні – 0 год.; самостійне вивчення – 60 год.;

2.6. Вид контролю – залік.

3. Обсяг навчальної дисципліни

3.1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль, тема та її короткий зміст
<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1. Методологічні основи психологічної реабілітації військовослужбовців учасників бойових дій</p>
<p>Тема 1. Понятійно-категоріальний апарат у системі психологічної реабілітації військовослужбовців. Предмет, завдання та структура курсу «Психологічна реабілітаційна допомога військовослужбовцям та членам їх сімей». Понятійно-категоріальний апарат. Основні принципи психологічної реабілітації військовослужбовців.</p>
<p>Тема 2. Стрес. Загальні механізми розвитку. Концепції та моделі. Загальні механізми розвитку стресу. Основні концепції стресу. Види стресу. Причини стресу. Ознаки і наслідки стресових станів. Реакції на важкий стрес і порушення адаптації. Стадії розвитку адаптаційного синдрому. Основні концептуальні напрями досліджень проблеми адаптивної саморегуляції та психосоматичного здоров'я.</p>
<p>Тема 3. Травмуюча ситуація та її психологічні наслідки. Травматичний стрес. Поняття травмуючої ситуації. Її ознаки та різновиди. Загальна характеристика травматичного стресу. Психологічні механізми в основі травматичного стресу. Основні концепції та моделі травматичного стресу. Психотравма як наслідок травматичного стресу</p>
<p>Тема 4. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) Співвідношення понять стресу, травматичного та посттравматичного стресового розладу. Теоретичні підходи до дослідження особливостей посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Особливості та критерії діагностики гострого стресового розладу та ПТСР. Розвиток особистості</p>

за травматичним типом внаслідок пережитого травматичного досвіду.
<p>Тема 5. Поняття бойового стресу. Загальна характеристика та моделі бойового стресу. Класифікація видів бойового стресу. Параметри проявів бойового стресу. Динаміка та закономірності бойового стресу.</p>
<p>Тема 6. Бойова психічна травма Характеристика та стадії формування бойової психічної травми. Етапи переживання бойової психічної травми. Типи реагування на травматичну подію. Групи загальних симптомів посттравматичного розладу.</p>
<p>Тема 7. Змінені психічні стани військовослужбовців, викликані бойовий діями. Видозміни психічних станів військовослужбовців. Характеристика і класифікація бойової втоми. Типові психологічні реакції, що виникають під впливом стрес-факторів в умовах локального збройного конфлікту. Стадії зміни психічного стану військовослужбовців та відновлення військово-професійної працездатності.</p>
<p align="center">Змістовий модуль 2. Організація системи психологічної реабілітації учасників бойових дій</p>
<p>Тема 8. Профілактика негативних психічних станів і посттравматичних розладів у військовослужбовців Загальна характеристика профілактичних заходів для попередження порушення психічного здоров'я військовослужбовців. Етапи превентивних заходів та реабілітації</p>
<p>Тема 9. Прогнозування розвитку у військовослужбовців патологічних станів, пов'язаних із негативним стресом бойових дій. Використання технології багатомірного скринінгу психічного здоров'я військовослужбовців. Фактори, що визначають імовірність сприятливого або несприятливого прогнозу розвитку ПТСР. Фактори, що впливають на психологічний стан учасників бойових дій.</p>
<p>Тема 10. Основні принципи та критерії діагностики посттравматичних стресових розладів і розладів адаптації учасників бойових дій. Критерії діагностики посттравматичних стресових розладів. Критерії діагностики розладів адаптації. Вивчення клінічних, психологічних та соціальних даних клієнтів. Показання до проведення психологічної реабілітації військовослужбовців. Протипоказання до проведення психологічної реабілітації військовослужбовців.</p>
<p>Тема 11. Психодіагностичне забезпечення розладів психіки і поведінки у військовослужбовців – учасників бойових дій. Психодіагностичний інструментарій для діагностики проявів бойової психічної патології.</p>
<p>Тема 12. Проведення психологічного обстеження військовослужбовців – учасників бойових дій. Диференційний діагноз проявів бойової психічної патології. Обробка й аналіз даних медико-психологічного обстеження. Основні правила для психолога, який працює з постраждалим, хворим на ПТСР.</p>
<p>Тема 13. Екстрена психологічна допомога при отриманні воїном бойової психічної травми. Особливості організації та надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок бойових дій. Принципи та методи екстреної консультативної допомоги. Первинна допомога при отриманні воїном бойової психічної травми або гострого психічного розладу. Способи і засоби первинної психологічної реабілітації в бойових умовах.</p>
<p>Тема 14. Психотерапія посттравматичних стресових розладів у військовослужбовців Практичні психотерапевтичні підходи у допомозі при подоланні посттравматичних стресів. Психотехніки корекційної роботи з посттравматичними розладами.</p>

Тема 15. Психологічна підтримка членів родини військовослужбовців.

Психосоціальна адаптація та відновлення психотравмованих військовослужбовців, їх взаємини в родині. Комунікація з членами родини військового. Поширеність, профілактика і лікування ПТСР. Самогубства військових. Запобігання самогубствам. Технологія консультування при тяжких втратах. Особливості переживання смерті військового у родині.

3.2. Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, програма навчальної дисципліни**3.2.1. Очна (денна)****1. Програма навчальної дисципліни**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Разом	лк	пр.	сем.	ла.	с.р.	
Змістовий модуль 1. Методологічні основи психологічної реабілітації військовослужбовців учасників бойових дій	56	14	14			28	
Тема 1. Понятійно-категоріальний апарат у системі психологічної реабілітації військовослужбовців.	8	2	2			4	
Тема 2. Стрес. Загальні механізми розвитку. Концепції та моделі.	8	2	2			4	
Тема 3. Травмуюча ситуація та її психологічні наслідки. Травматичний стрес.	8	2	2			4	
Тема 4. Посттравматичний стресовий розлад	8	2	2			4	
Тема 5. Поняття бойового стресу.	8	2	2			4	
Тема 6. Бойова психічна травма	8	2	2			4	
Тема 7. Змінені психічні стани військовослужбовців, викликані бойовими діями.		2	2			4	
Змістовий модуль 2. Організація системи психологічної реабілітації учасників бойових дій	64	16	16			32	
Тема 8. Профілактика негативних психічних станів і посттравматичних розладів у військовослужбовців	8	2	2			4	
Тема 9. Прогнозування розвитку у військовослужбовців патологічних станів, пов'язаних із негативним стресом бойових дій.	8	2	2			4	
Тема 10. Основні принципи та критерії діагностики посттравматичних стресових розладів і розладів адаптації учасників бойових дій.	8	2	2			4	
Тема 11. Психодіагностичне забезпечення розладів психіки і поведінки у військовослужбовців – учасників бойових дій.	8	2	2			4	
Тема 12. Проведення психологічного обстеження військовослужбовців – учасників бойових дій	8	2	2			4	
Тема 13. Екстрена психологічна допомога при отриманні воїном бойової психічної травми.	8	2	2			4	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Разом	лк	пр.	сем.	ла.	с.р.	
Тема 14. Психотерапія посттравматичних стресових розладів військовослужбовців.	8	2	2			4	
Тема 15. Психологічна підтримка членів родини військовослужбовців.	8	2	2			4	
Разом	120	30	30			60	

2. Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Понятійно-категоріальний апарат у системі психологічної реабілітації військовослужбовців.	Предмет, завдання та структура курсу Понятійно-категоріальний апарат. Основні принципи психологічної реабілітації військовослужбовців	2
2	Тема 2. Стрес. Загальні механізми розвитку. Концепції та моделі.	Загальні механізми розвитку стресу. Основні концепції стресу. Види стресу. Причини стресу. Ознаки і наслідки стресових станів. Реакції на важкий стрес і порушення адаптації. Стадії розвитку адаптаційного синдрому.	2
3	Тема 3. Травмуюча ситуація та її психологічні наслідки. Травматичний стрес.	Поняття травмуючої ситуації. Її ознаки та різновиди. Загальна характеристика травматичного стресу. Психологічні механізми в основі травматичного стресу. Основні концепції та моделі травматичного стресу.	2
4	Тема 4. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР)	Співвідношення понять стресу, травматичного та посттравматичного стресового розладу. Теоретичні підходи до дослідження особливостей посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Особливості та критерії діагностики гострого стресового розладу та посттравматичного стресового розладу.	2
5	Тема 5. Поняття бойового стресу.	Загальна характеристика та моделі бойового стресу. Класифікація видів бойового стресу. Параметри проявів бойового стресу. Динаміка та закономірності бойового стресу.	2
6	Тема 6. Бойова психічна травма	Характеристика та стадії формування бойової психічної травми. Етапи переживання бойової психічної травми. Типи реагування на травматичну подію. Групи загальних симптомів посттравматичного розладу.	2
7	Тема 7. Змінені психічні стани військовослужбовців, викликані бойовим діями.	Видозміни психічних станів військовослужбовців. Характеристика і класифікація бойової втоми. Типові психологічні реакції, що виникають під впливом стрес-факторів в умовах локального збройного конфлікту. Стадії зміни психічного стану військовослужбовців та відновлення військово-професійної працездатності	2
8	Тема 8. Профілактика	Загальна характеристика профілактичних	2

	негативних психічних станів і посттравматичних розладів у військовослужбовців	заходів для попередження порушення психічного здоров'я військовослужбовців. Етапи превентивних заходів та реабілітації	
9	Тема 9. Прогнозування розвитку у військовослужбовців патологічних станів, пов'язаних із негативним стресом бойових дій.	Використання технології багатомірного скринінгу психічного здоров'я військовослужбовців. Фактори, що визначають імовірність сприятливого або несприятливого прогнозу розвитку ПТСР. Фактори, що впливають на психологічний стан учасників бойових дій.	2
10	Тема 10. Основні принципи та критерії діагностики посттравматичних стресових розладів і розладів адаптації учасників бойових дій.	Критерії діагностики посттравматичних стресових розладів. Критерії діагностики розладів адаптації. Вивчення клінічних, психологічних та соціальних даних клієнтів. Показання до проведення психологічної реабілітації військовослужбовців. Протипоказання до проведення психологічної реабілітації військовослужбовців.	2
11	Тема 11. Психодіагностичне забезпечення розладів психіки і поведінки у військовослужбовців – учасників бойових дій.	Психодіагностичний інструментарій для діагностики проявів бойової психічної патології.	2
12	Тема 12. Проведення психологічного обстеження військовослужбовців – учасників бойових дій	Диференційний діагноз проявів бойової психічної патології Обробка й аналіз даних медико-психологічного обстеження. Основні правила для психолога, який працює з постраждалими, хворим на ПТСР.	2
13	Тема 13. Екстрена психологічна допомога при отриманні воїном бойової психічної травми.	Особливості організації та надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок бойових дій. Принципи та методи екстреної консультативної допомоги. Первинна допомога при отриманні воїном бойової психічної травми або гострого психічного розладу. Способи і засоби первинної психологічної реабілітації в бойових умовах.	2
14	Тема 14. Психотерапія посттравматичних стресових розладів у військовослужбовців	Практичні психотерапевтичні підходи у допомозі при подоланні посттравматичних стресів. Психотехніки корекційної роботи з посттравматичними розладами.	2
15	Тема 15. Психологічна підтримка членів родини військовослужбовців.	Психосоціальна адаптація та відновлення психотравмованих військовослужбовців, їх взаємини в родині. Комунікація з членами родини військового. Поширеність, профілактика і лікування ПТСР. Самогубства військових. Запобігання самогубствам. Технологія консультування при тяжких втратах. Особливості переживання смерті військового у родині.	2
			30

3) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1			
2			
	Разом		

4) Темати та короткий зміст практичних занять

	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Понятійно-категоріальний апарат у системі психологічної реабілітації військовослужбовців.	Предмет, завдання та структура курсу Понятійно-категоріальний апарат. Основні принципи психологічної реабілітації військовослужбовців	2
2	Тема 2. Стрес. Загальні механізми розвитку. Концепції та моделі.	Загальні механізми розвитку стресу. Основні концепції стресу. Види стресу. Причини стресу. Ознаки і наслідки стресових станів. Реакції на важкий стрес і порушення адаптації. Стадії розвитку адаптаційного синдрому.	2
3	Тема 3. Травмуюча ситуація та її психологічні наслідки. Травматичний стрес.	Поняття травмуючої ситуації. Її ознаки та різновиди. Загальна характеристика травматичного стресу. Психологічні механізми в основі травматичного стресу. Основні концепції та моделі травматичного стресу.	2
4	Тема 4. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР)	Співвідношення понять стресу, травматичного та посттравматичного стресового розладу. Теоретичні підходи до дослідження особливостей посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Особливості та критерії діагностики гострого стресового розладу та посттравматичного стресового розладу.	2
5	Тема 5. Поняття бойового стресу.	Загальна характеристика та моделі бойового стресу. Класифікація видів бойового стресу. Параметри проявів бойового стресу. Динаміка та закономірності бойового стресу.	2
6	Тема 6. Бойова психічна травма	Характеристика та стадії формування бойової психічної травми. Етапи переживання бойової психічної травми. Типи реагування на травматичну подію. Групи загальних симптомів посттравматичного розладу.	2
7	Тема 7. Змінені психічні стани військовослужбовців, викликані бойовим діями.	Видозміни психічних станів військовослужбовців. Характеристика і класифікація бойової втоми. Типові психологічні реакції, що виникають під впливом стрес-факторів в умовах локального збройного конфлікту. Стадії зміни психічного стану військовослужбовців та відновлення військово-професійної працездатності	2

8	Тема 8. Профілактика негативних психічних станів і посттравматичних розладів у військовослужбовців	Загальна характеристика профілактичних заходів для попередження порушення психічного здоров'я військовослужбовців. Етапи превентивних заходів та реабілітації	2
9	Тема 9. Прогнозування розвитку у військовослужбовців патологічних станів, пов'язаних із негативним стресом бойових дій.	Використання технології багатомірного скринінгу психічного здоров'я військовослужбовців. Фактори, що визначають імовірність сприятливого або несприятливого прогнозу розвитку ПТСР. Фактори, що впливають на психологічний стан учасників бойових дій.	2
10	Тема 10. Основні принципи та критерії діагностики посттравматичних стресових розладів і розладів адаптації учасників бойових дій.	Критерії діагностики посттравматичних стресових розладів. Критерії діагностики розладів адаптації. Вивчення клінічних, психологічних та соціальних даних клієнтів. Показання до проведення психологічної реабілітації військовослужбовців. Протипоказання до проведення психологічної реабілітації військовослужбовців.	2
11	Тема 11. Психодіагностичне забезпечення розладів психіки і поведінки у військовослужбовців – учасників бойових дій.	Психодіагностичний інструментарій для діагностики проявів бойової психічної патології.	2
12	Тема 12. Проведення психологічного обстеження військовослужбовців – учасників бойових дій	Диференційний діагноз проявів бойової психічної патології Обробка й аналіз даних медико-психологічного обстеження. Основні правила для психолога, який працює з постраждалими, хворим на ПТСР.	2
13	Тема 13. Екстрена психологічна допомога при отриманні воїном бойової психічної травми.	Особливості організації та надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок бойових дій. Принципи та методи екстреної консультативної допомоги. Первинна допомога при отриманні воїном бойової психічної травми або гострого психічного розладу. Способи і засоби первинної психологічної реабілітації в бойових умовах.	2
14	Тема 14. Психотерапія посттравматичних стресових розладів у військовослужбовців	Практичні психотерапевтичні підходи у допомозі при подоланні посттравматичних стресів. Психотехніки корекційної роботи з посттравматичними розладами.	2
15	Тема 15. Психологічна підтримка членів родини військовослужбовців.	Психосоціальна адаптація та відновлення психотравмованих військовослужбовців, їх взаємини в родині. Комунікація з членами родини військового. Поширеність, профілактика і лікування ПТСР. Самогубства військових. Запобігання самогубствам.	2
			30

7) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
-------	------------	---	-----------------

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1			
2			
Всього			

б) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Понятійно-категоріальний апарат у системі психологічної реабілітації військовослужбовців.	Основні принципи психологічної реабілітації військовослужбовців	4
2	Тема 2. Стрес. Загальні механізми розвитку. Концепції та моделі.	Реакції на важкий стрес і порушення адаптації. Стадії розвитку адаптаційного синдрому.	4
3	Тема 3. Травмуюча ситуація та її психологічні наслідки. Травматичний стрес.	Психологічні механізми в основі травматичного стресу. Основні концепції та моделі травматичного стресу.	4
4	Тема 4. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР)	Особливості та критерії діагностики гострого стресового розладу.	4
5	Тема 5. Поняття бойового стресу.	Динаміка та закономірності бойового стресу.	4
6	Тема 6. Бойова психічна травма	Типи реагування на травматичну подію. Групи загальних симптомів посттравматичного розладу.	4
7	Тема 7. Змінені психічні стани військовослужбовців, викликані бойовими діями.	Стадії зміни психічного стану військовослужбовців та відновлення військово-професійної працездатності	4
8	Тема 8. Профілактика негативних психічних станів і посттравматичних розладів у військовослужбовців	Етапи превентивних заходів та реабілітації	4
9	Тема 9. Прогнозування розвитку у військовослужбовців патологічних станів.	Фактори, що впливають на психологічний стан військовослужбовців - учасників бойових дій.	4
10	Тема 10. Основні принципи та критерії діагностики посттравматичних стресових розладів і розладів адаптації учасників бойових дій.	Протипоказання до проведення психологічної реабілітації військовослужбовців.	4
11	Тема 11. Психодіагностичне забезпечення розладів психіки і поведінки у військовослужбовців – учасників бойових дій.	Психодіагностичний інструментарій для діагностики проявів бойової психічної патології.	4
12	Тема 12. Проведення психологічного обстеження військовослужбовців – учасників	Основні правила для психолога, який працює з постраждалим, хворим на ПТСР.	4

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
	бойових дій		
13	Тема 13. Екстрена психологічна допомога при отриманні воїном бойової психічної травми.	Первинна допомога при отриманні воїном бойової психічної травми або гострого психічного розладу.	4
14	Тема 14. Психотерапія посттравматичних стресових розладів у військовослужбовців	Психотехніки корекційної роботи з посттравматичними розладами.	4
15	Тема 15. Психологічна підтримка членів родини військовослужбовців.	Комунікація з членами родини військового. Поширеність, профілактика і лікування ПТСР. Самогубства військових.	4
	Разом		60

3.2.2. ЗАОЧНА

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Разом	лк	пр.	сем.	ла.	с.р.	
Змістовий модуль 1. Методологічні основи психологічної реабілітації військовослужбовців учасників бойових дій	58	2	2			54	
Тема 1. Понятійно-категоріальний апарат у системі психологічної реабілітації військовослужбовців.	10	2				8	
Тема 2. Стрес. Загальні механізми розвитку. Концепції та моделі.	8					8	
Тема 3. Травмуюча ситуація та її психологічні наслідки. Травматичний стрес.	8					8	
Тема 4. Посттравматичний стресовий розлад	8					8	
Тема 5. Поняття бойового стресу.	10		2			8	
Тема 6. Бойова психічна травма	7					7	
Тема 7. Змінені психічні стани військовослужбовців, викликані бойовими діями.	7					7	
Змістовий модуль 2. Організація системи психологічної реабілітації учасників бойових дій	62	4	2			56	
Тема 8. Профілактика негативних психічних станів і посттравматичних розладів у військовослужбовців	7					7	
Тема 9. Прогнозування розвитку у військовослужбовців патологічних станів, пов'язаних із негативним стресом бойових дій.	7					7	
Тема 10. Основні принципи та критерії діагностики посттравматичних стресових розладів і розладів адаптації учасників бойових дій.	7					7	
Тема 11. Психодіагностичне забезпечення розладів психіки і поведінки у військовослужбовців – учасників бойових дій.	9	2				7	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Разом	лк	пр.	сем.	ла.	с.р.	
Тема 12. Проведення психологічного обстеження військовослужбовців – учасників бойових дій	7					7	
Тема 13. Екстрена психологічна допомога при отриманні воїном бойової психічної травми.	7					7	
Тема 14. Психотерапія посттравматичних стресових розладів у військовослужбовців	9		2			7	
Тема 15. Психологічна підтримка членів родини військовослужбовців.	9	2				7	
Разом	120	6	4			110	

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Понятійно-категоріальний апарат у системі психологічної реабілітації військовослужбовців.	Предмет, завдання та структура курсу Понятійно-категоріальний апарат. Основні принципи психологічної реабілітації військовослужбовців	2
2	Тема 11. Психодіагностичне забезпечення розладів психіки і поведінки у військовослужбовців – учасників бойових дій.	Психодіагностичний інструментарій для діагностики проявів бойової психічної патології.	2
3	Тема 15. Психологічна підтримка членів родини військовослужбовців.	Психосоціальна адаптація та відновлення психотравмованих військовослужбовців, їх взаємини в родині. Комунікація з членами родини військового. Поширеність, профілактика і лікування ПТСР. Самогубства військових. Запобігання самогубствам. Технологія консультування при тяжких втратах. Особливості переживання смерті військового у родині.	2
	Разом		6

3) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1			
2			
	Всього		

4) Теми та короткий зміст практичних занять

№	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на	Кількі
---	------------	--	--------

з/п		вивчення.	сть годин
1	Тема 5. Поняття бойового стресу.	Загальна характеристика та моделі бойового стресу. Класифікація видів бойового стресу. Параметри проявів бойового стресу. Динаміка та закономірності бойового стресу.	2
2	Тема 14. Психотерапія посттравматичних стресових розладів у військовослужбовців	Практичні психотерапевтичні підходи у допомозі при подоланні посттравматичних стресів. Психотехніки корекційної роботи з посттравматичними розладами.	2
	Разом		4

5) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1			
2			
	Всього		

6) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Понятійно-категоріальний апарат у системі психологічної реабілітації військовослужбовців.	Основні принципи психологічної реабілітації військовослужбовців	8
2	Тема 2. Стрес. Загальні механізми розвитку. Концепції та моделі.	Реакції на важкий стрес і порушення адаптації. Стадії розвитку адаптаційного синдрому.	8
3	Тема 3. Травмуюча ситуація та її психологічні наслідки. Травматичний стрес.	Психологічні механізми в основі травматичного стресу. Основні концепції та моделі травматичного стресу.	8
4	Тема 4. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР)	Особливості та критерії діагностики гострого стресового розладу.	8
5	Тема 5. Поняття бойового стресу.	. Динаміка та закономірності бойового стресу.	8
6	Тема 6. Бойова психічна травма	Типи реагування на травматичну подію. Групи загальних симптомів посттравматичного розладу.	7
7	Тема 7. Змінені психічні стани військовослужбовців, викликані бойовими діями.	Стадії зміни психічного стану військовослужбовців та відновлення військово-професійної працездатності	7
8	Тема 8. Профілактика негативних психічних	Етапи превентивних заходів та реабілітації	7

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
	станів і посттравматичних розладів у військовослужбовців		
9	Тема 9. Прогнозування розвитку військовослужбовців патологічних станів.	Фактори, що впливають на психологічний стан військовослужбовців - учасників бойових дій.	7
10	Тема 10. Основні принципи та критерії діагностики посттравматичних стресових розладів і розладів адаптації учасників бойових дій.	Протипоказання до проведення психологічної реабілітації військовослужбовців.	7
11	Тема 11. Психодіагностичне забезпечення розладів психіки і поведінки у військовослужбовців – учасників бойових дій.	Психодіагностичний інструментарій для діагностики проявів бойової психічної патології.	7
12	Тема 12. Проведення психологічного обстеження військовослужбовців – учасників бойових дій	Основні правила для психолога, який працює з постраждалими, хворим на ПТСР.	7
13	Тема 13. Екстрена психологічна допомога при отриманні воїном бойової психічної травми.	Первинна допомога при отриманні воїном бойової психічної травми або гострого психічного розладу.	7
14	Тема 14. Психотерапія посттравматичних стресових розладів у військовослужбовців	Психотехніки корекційної роботи з посттравматичними розладами.	7
15	Тема 15. Психологічна підтримка членів родини військовослужбовців.	Комунікація з членами родини військового. Поширеність, профілактика і лікування ПТСР. Самогубства військових.	7
	Всього		110

4. Форми та методи викладання, навчання і оцінювання

4.1. Форми та методи викладання, навчання: студентоцентрований, проблемно-орієнтований, професійно-орієнтований, комунікативний, міждисциплінарний підхід до навчання.

Викладання проводиться у вигляді практичних занять, проведення індивідуальних занять, консультацій з викладачами, у тому числі з використанням програми для організації відеоконференцій Zoom,

самонавчання в системі Moodle, пояснення, опрацювання наукових досліджень і аналіз випадків, аналітичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни.

4.2. Форми та методи поточного контролю: тестування, вибіркоче усне опитування перед початком занять, перевірка домашнього завдання (самостійної роботи), письмове опитування (розв'язання різнорівневих індивідуальних завдань), презентація, доповідь, схематичний конспект, письмова контрольна робота.

4.3.Форми та методи підсумкового контролю: залік

5. Засоби діагностики результатів навчання

- 5.1. Форми поточного контролю: практичні заняття, індивідуальні завдання.
- 5.2. Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота.
- 5.3. Форми підсумкового контролю: залік.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

6.1. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності (шкала Інституту), яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну (державну) шкалу:

Шкала, балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	відмінно	A
81 – 89	добре	B
75 – 80		C
64 – 74	задовільно	D
60 – 63		E
35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)	FX
34 і менше	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи	F

6.2. Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів з вивчення нормативних і вибіркових дисциплін: Розподіл вагових коефіцієнтів для заліку (для денної форми навчання):

6.3. Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів денної форми навчання з вивчення дисципліни «Психологічна реабілітаційна допомога військовослужбовцям та членам їх сімей»

Залік:

Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2 Рейтингова (підсумкова оцінка за змістовий модуль 2, враховуючи поточне	Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100
---------------------	---	---

					опитування)				балів) або Залік
40 %					60 %				100
T1	T2	T3	...	T8	T9	T10	...	T14	

Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів заочної форми навчання з вивчення дисципліни «Психологічна реабілітаційна допомога військовослужбовцям та членам їх сімей»

7. Залік:

Змістовий модуль									Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів) або Залік
МКР					Підсумкова оцінка за змістовий модуль, враховуючи оцінку за захист навчального матеріалу, що вноситься на самостійне вивчення				
60 %					40 %				100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	...	T9	

8. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

8.1. Компетентності (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

8.2.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	<u>Критерії оцінювання</u>
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вмie знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	<u>Критерії оцінювання</u>
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	<u>Критерії оцінювання</u>
	відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

- 8.3. Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання здійснюється за 100-бальною системою.
- 8.4. Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.
- 8.5. Оцінювання захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.
- 8.6. Оцінювання заліку здійснюється за 100-бальною системою.

9. Інструменти, обладнання, програмне, методичне забезпечення навчальної дисципліни

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Плани занять, конспекти лекцій.
3. Перелік основної та додаткової літератури.
4. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з комплектами завдань.
5. Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо.
6. Засоби поточного контролю.
7. Модульна контрольна робота (МКР) для визначення залишкових знань з дисципліни.
8. Електронний підручник.
9. Методичні розробки для проведення окремих занять.
10. Відеофрагменти з тем навчальної дисципліни.

9. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Понятійно-категоріальний апарат у системі психологічної реабілітації військовослужбовців.
2. Основні принципи психологічної реабілітації військовослужбовців.
3. Загальні механізми розвитку стресу. Основні концепції стресу. Види стресу. Причини стресу.
4. Ознаки і наслідки стресових станів. Реакції на важкий стрес і порушення адаптації.
5. Стадії розвитку адаптаційного синдрому.
6. Основні концептуальні напрями досліджень проблеми адаптивної саморегуляції та психосоматичного здоров'я.

7. Поняття травмуючої ситуації. Її ознаки та різновиди. Загальна характеристика травматичного стресу.
8. Психологічні механізми в основі травматичного стресу. Основні концепції та моделі травматичного стресу. Психотравма як наслідок травматичного стресу
9. Співвідношення понять стресу, травматичного та посттравматичного стресового розладу.
10. Теоретичні підходи до дослідження особливостей посттравматичного стресового розладу (ПТСР).
11. Особливості та критерії діагностики гострого стресового розладу та ПТСР. Розвиток особистості за травматичним типом внаслідок пережитого травматичного досвіду.
12. Загальна характеристика та моделі бойового стресу. Класифікація видів бойового стресу.
13. Параметри проявів бойового стресу. Динаміка та закономірності бойового стресу.
14. Характеристика та стадії формування бойової психічної травми. Етапи переживання бойової психічної травми.
15. Типи реагування на травматичну подію. Групи загальних симптомів посттравматичного розладу.
16. Видозміни психічних станів військовослужбовців. Характеристика і класифікація бойової втоми.
17. Типові психологічні реакції, що виникають під впливом стрес-факторів в умовах локального збройного конфлікту.
18. Стадії зміни психічного стану військовослужбовців та відновлення військово-професійної працездатності.
19. Загальна характеристика профілактичних заходів для попередження порушення психічного здоров'я військовослужбовців. Етапи превентивних заходів та реабілітації.
20. Використання технології багатомірного скринінгу психічного здоров'я військовослужбовців.
21. Фактори, що визначають імовірність сприятливого або несприятливого прогнозу розвитку ПТСР. Фактори, що впливають на психологічний стан учасників бойових дій.
22. Критерії діагностики посттравматичних стресових розладів. Критерії діагностики розладів адаптації.
23. Вивчення клінічних, психологічних та соціальних даних клієнтів. Показання до проведення психологічної реабілітації військовослужбовців.

Протипоказання до проведення психологічної реабілітації військовослужбовців.

24. Психодіагностичний інструментарій для діагностики проявів бойової психічної патології. Диференційний діагноз проявів бойової психічної патології. Обробка й аналіз даних медико-психологічного обстеження.

25. Основні правила для психолога, який працює з постраждалими, хворим на ПТСР.

26. Особливості організації та надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок бойових дій.

27. Принципи та методи екстреної консультативної допомоги. Первинна допомога при отриманні воїном бойової психічної травми або гострого психічного розладу.

28. Способи і засоби первинної психологічної реабілітації в бойових умовах.

29. Практичні психотерапевтичні підходи у допомозі при подоланні посттравматичних стресів.

30. Психотехніки корекційної роботи з посттравматичними розладами.

31. Психосоціальна адаптація та відновлення психотравмованих військовослужбовців, їх взаємини в родині.

32. Комунікація з членами родини військового. Поширеність, профілактика і лікування ПТСР.

33. Самогубства військових. Запобігання самогубствам.

34. Технологія консультування при тяжких втратах. Особливості переживання смерті військового у родині.

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1. Основна література

1. Агаєв Н.А., Кокурн О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В., Ткаченко В.В. Збірник методик для діагностики негативних психічних станів військовослужбовців : Методичний посібник. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2016. 234 с.
2. Афанасьєва Н. Є. Психологічне консультування в екстремальних та кризових умовах : [навчальний посібник] Харків : УЦЗУ, 2008. 122 с.
3. Кокурн О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Основи психологічної допомоги військовослужбовцям в умовах бойових дій: Методичний посібник. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2015. 170 с.

4. Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В. Психологічна робота з військовослужбовцями - учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.
5. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с.
6. Попелюшко Р.П. Психологічна реабілітація комбатантів при віддалених наслідках стресогенних впливів: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2020.392с.
7. Столяренко Ольга, Куриця Алла. Психологічні особливості ставлення молоді до збереження здоров'я в умовах російсько-української війни. *Збірник наукових праць «Перспективи та інновації науки» : журнал.* Випуск 8. (26) 2023. Фахове видання категорія «Б» DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-8\(26\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-8(26)). С. 483-497.
8. Столяренко О.Б. Психологічні чинники виникнення депресії у військовослужбовців-учасників бойових дій. *Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»:* Зб. наук. праць. Переяслав, 2024. Вип. 102. С. 99-103.
9. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. 160 с.
10. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. Київ : ВД «Професіонал», 2015. 656 с.
11. Як допомогти особистості в період переходу від війни до миру: соціально-психологічний супровід : практичний посібник / за наук. ред. Т. М. Титаренко, М. С. Дворник / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький, 2022. 154 с.

10.2. Додаткова література

1. Васьківська С. В Основи психологічного консультування : [навчальний посібник] Київ : Четверта хвиля, 2014. 256 с.
2. Горностай П.П., Васьковська С.В. Теорія і практика психологічного консультування. Київ : Наук. думка, 2012. 128 с
3. Коцан І. Я. Психологія здоров'я людини: навч. посіб. Луцьк : РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. 316 с.
4. Осадько О. Технології психологічного консультування. Київ : Редакція загальнопедагогічних газет, 2015. 128 с.
5. Психологія суїциду: посібник. за ред. В. П. Москальця. Київ : Академвидав, 2014. 286 с.
6. Рибалка В. В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості. Київ : Шкільний світ, 2009. 119 с.

7. Столяренко О. Б. Трансформація ціннісного ставлення молоді до здоров'я в умовах воєнного стану в Україні. *Трансформація українського суспільства в цифрову еру : Матеріали II всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Одеса, 23 березня 2023 р.) Одеса : Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», 2023. С. 100-103.
8. Столяренко О. Особливості ставлення студентської молоді до здоров'я в умовах російсько-української війни. *Наука і освіта України в умовах російсько-української війни: виклики та завдання в контексті національної безпеки : збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції*. 28 квітня 2023 р. [Ред.: В. Ільницький, М. Галів]. Дрогобич : Посвіт, 2023. С. 140-145.
9. Федоренко Р. П. Психологічний практикум з консультування: зміст, прийоми, технології : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів III - IV рівнів акредитації] Луцьк : Східноєвроп. Нац. Ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 237 с.
10. Федоренко Р. П. Психологія суїциду: навч. посіб. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. 260 с.
11. Хомич Г. О. Основи психологічного консультування : [навч. посіб.] Київ : МАУП, 2014. 152 с.

10.3. Інформаційні ресурси

9. 1	Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua/
2	Електронна бібліотека НПН України	https://lib.iitta.gov.ua/
3	Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України	http://psychology-naes-ua.institute/info/6/
4	Інститут соціальної і політичної психології НАПН України	http://ispp.org.ua/
5	Психологія: фахові видання України у вітчизняних та міжнародних базах даних	https://cutt.ly/HtcYlXV
6	Google Scholar : пошукова система	https://scholar.google.com/
7	Index Copernicus International	https://www.indexcopernicus.com/index.php/en/
8	European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences	http://archives.esf.org/home.html
9	Scopus	http://www.elsevier.com/

10	Web of Science	http s://clarivate. com/web ofscience group/
11	Наукова соцмережа www.ScienceCommunity.o rg	https://www.sciencecommunity.org/uk/poshukvak
12	Academia.edu	https://www.academia.edu/
13	ResearchGate	https://www.researchgate.net/
14	Верховна Рада України	https://rada.gov.ua/
15	Кабінет Міністрів України	https://www.kmu.gov.ua/
16	Інші інформаційні ресурси	www.psylib.kiev.ua http://psuholog.at.ua/ http://www.koob.ru/age_psychology/ http://www.5port.ru/time/